

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Огнян Георгиев Симеонов, научни специалности „Социално управление“ и „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, УНСС

Относно: Дисертационен труд на тема „Проблеми и перспективи в развитието на вътрешния одит в публичния сектор“ с автор Стефан Александров Белчев, докторант към катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ в СА“Д.А.Ценов“, гр. Свищов, с научен ръководител доц. д-р Крум Крумов.

I. Общо представяне на дисертационния труд.

Дисертационния труд има за предмет процесите на вътрешен одит в публичния сектор, като акцентира върху основните компетенции, които одиторите трябва да притежават и върху текущото подобряване на тяхната квалификация и умения за извършване на одитни ангажменти.

Дисертацията е в обем от 212 страници и включва увод, четири глави, заключение, списък на използвана литература и две приложения.

В увода се обосновава актуалността на темата и се представят основната теза, обект, предмет и цел на изследването, както и неговата методология. В първата глава е направен анализ на състоянието на вътрешния одит в публичния сектор, като се разглеждат въпросите на развитието на професията „вътрешен одитор“, прави се исторически преглед на вътрешния контрол в страната, разглеждат се основните характеристики на вътрешния одит в публичния сектор и на неговата законодателна уредба. Съществено внимание е отделено на някои базови

условия за ефективна работа на вътрешния одит в публичния сектор, свързани с неговото управление и компетентността на вътрешните одитори.

Във втората глава се разглеждат основни аспекти на ролята на вътрешния одит в управлението, като са анализирани основни затруднения при разбирането за тази роля. Представени са основни концептуални подходи за взаимовръзките между управлението, вътрешния контрол и вътрешния одит в публичния сектор. Анализирано е действието на управленските механизми за повишаване на ефективността на вътрешния одит в областта на мотивацията, квалификацията, координацията и хармонизацията, външното оценяване на дейността, въвеждането на одитни комитети. Отделено е внимание на ролята на вътрешния одит в децентрализираното управление на общините.

В третата глава са диагностицирани някои основни практически проблеми в развитието на вътрешния одит в публичния сектор, свързани с възможности за повишаване на неговата полезност за организациите. Основно внимание е отделено на системите от количествени и качествени индикатори за измерване на ефективността и ефикасността на вътрешния одит. Представени са резултати от проведено от автора анкетно проучване сред вътрешни одитори и потребители на услугата по вътрешен одит, които посочват актуални стойности на някои от индикаторите.

В четвъртата глава авторът прави изводи за някои основни перспективи и възможности за усъвършенстване на вътрешния одит в публичния сектор. Основните акценти в изложението са поставени върху използването на институционалните възможности за сътрудничество и избягване на административното съперничество, утвърждаването на рисков базирано управление и приоритизиране на усилията за усъвършенстване на вътрешния одит в публичния сектор.

В заключението на дисертационния труд авторът излага основните изводи от изследването, както и приносите от научно-приложен характер, които са постигнати от него.

В крайна сметка, рецензентът счита, че общата постановка на изследването, както и структурата и обема на дисертационния труд представляват достатъчно добри предпоставки за постигане целите на изследването и съответстват на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

II. Преценка за формата и съдържанието на дисертационния труд.

Според рецензента, актуалността на темата на дисертацията не подлежи на съмнение. Вътрешният одит по дефиниция и практическо разбиране се разглежда като ресурс за подобряване на управлението. Въпросът дали това се случва в публичния сектор в България е навременен, доколкото вече изминаха повече от 10 години от неговото въвеждане със закон.

Обектът, предметът, изследователската теза, целите , задачите и методиката на изследването са достатъчно добре формулирани и създават предпоставки за постигане на резултати на равнище дисертация за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Изложението е ясно и като цяло аргументирано, има съответствие с новостите в теорията, законодателната уредба и практиката.

Дисертацията съдържа множество препратки към мнения на други автори, нормативни и методологически документи, стандарти и т.н., както и коментари към тях, анализ на съответствията и идентифициране на бели полета и/или противоречия, което свидетелствува за много доброто

познаване от автора на съвременната степен на разработеност на проблематиката по темата на дисертацията.

Списъкът на използваната литература включва 169 източника, от които 18 нормативни документа. Той обхваща достатъчно български и чуждестранни теоретични източника, нормативни и методологически документи, стандарти и др..

Дисертацията включва множество таблици и фигури, илюстриращи състоянието на вътрешния одит в публичния сектор, предимно в областта на мотивационните фактори и възможните индикатори за ефективността на дейността. Употребата им е уместна и до голяма степен достатъчна от гледна точка на многоаспектността на изложението на изложението.

Текстът на дисертацията е логичен и последователен в отделните глави на изложението, не се констатира противоречия и несъответствия, има съразмерност между отделните структурни единици. Научният апарат е използван коректно. Представените емпирични данни са защитени с подходяща аргументация за проведеното емпирично проучване.

Рецензентът не констатира неправомерно използване на чужди източници. Авторефератът пълно и точно отразява дисертационния труд.

В крайна сметка, рецензентът приема, че като цяло формата и съдържанието на дисертационния труд отговарят на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Авторът на дисертационния труд претендира за пет приноса с научно-приложен характер, които се изразяват в предложения за подобряване на нормативната база, методологията и практиката. Тези предложения са факт и несъмнено представляват интерес и заслужават внимание при

усъвършенстването на дейността по вътрешен одит в национален и организационен аспект. В този смисъл рецензентът приема претендираните приноси и счита дисертационния труд за извънредно полезен.

Същевременно, рецензентът счита, че приложеният при изследването основен подход, предпоставя някои ограничения в обосноваността на приносите. Водещо значение в дисертацията има анализа на документи, който поради изключителната осведоменост и компетентност на автора, дава възможности за изследване на редица сравнителни и исторически аспекти на разбиранията за вътрешния одит, на неговите проблеми и перспективи. Това позволява на автора да открие и препоръча утвърдени схващания и добри практики, като нерядко преценката за тяхната навременност и полезност се базира преимуществено на неговия извънредно богат практически опит. Представените емпирични данни имат по-скоро илюстративен, отколкото доказателствен характер.

Тези съображения на рецензента в известна степен могат да бъдат разглеждани като критична бележка към дисертацията, но това едва ли ще бъде справедливо, предвид невъзможността в труд от подобен характер да бъдат приложени в пълнота всички подходи за събиране на научни доказателства. В този смисъл рецензентът ги разглежда като препоръка към бъдещата работа на автора, която той не се съмнява, че ще бъде плодотворна и полезна за професията и обществото.

В заключение, рецензентът счита, че с представения дисертационен труд, докторантът Стефан Александров Белчев показва достатъчно добра теоретична подготовка и познаване на практиката по темата на дисертацията, доказва умение да идентифицира важни нерешени проблеми на практико-приложно равнище и да провежда самостоятелно изследване, като формулира обосновани и полезни препоръки към практиката. На тези основания предлагам на

уважаемото научно жури да гласува за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ на Стефан Александров Белчев за защитата на дисертационен труд на тема „Проблеми и перспективи в развитието на вътрешния одит в публичния сектор“.

Рецензент:

проф. д-р Огнян Симеонов

15.02.2018 г.